

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

อำเภอ.....เมืองตาก..... จังหวัด.....ตาก.....

ข้อมูล ณ วันที่.....๒๓.....เดือน.....เมษายน.....พ.ศ.....๒๕๖๔.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุลนายสัญญา ทาปิน.....

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ บ้านเลขที่ ๘๗ หมู่ที่ ๔ บ้านไม้งาม ตำบลไม้งาม อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก
โทรศัพท์ ...๐๘๘๒๕๒๕๒๓....Facebook ...บ้านไร่โอละมน.....Line

เกิด พ.ศ. ๒๕๒๓ ปัจจุบันอายุ..๔๓ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา ...ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวส.)..

สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดอนนา ตาก

คณะ/สาขาวิชา ช่างไฟฟ้ากำลัง

๖. อาชีพปัจจุบัน

☐ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ...เป็นผู้ใหญ่บ้าน.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๗๒,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๔ (เป็น ศพก. เครือข่ายตั้งแต่ปี ๒๕๖๐)

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก...ผักสวนครัว...

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๑.....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

แปลงเรียนรู้การผลิตผักปลอดภัย

การผลิตพืชมาตรฐาน GAP หมายถึง แนวทางการปฏิบัติทางการเกษตร เพื่อผลิตสินค้าปลอดภัย ปลอดภัยพืช และคุณภาพถูกใจผู้บริโภค กระบวนการผลิตจะต้องปลอดภัยต่อเกษตรกรและผู้บริโภค ถูกสุขลักษณะ มีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ สูงสุด เกิดความยั่งยืนทางการเกษตร และไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๕.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๓.๑ ฐานเรียนรู้ที่ ๑ เรื่องการวิเคราะห์ดินและการปรับปรุงบำรุงดิน (หลักสูตรหลัก)

๓.๒ ฐานเรียนรู้ที่ ๒ การผลิตผักสวนครัวปลอดภัยมาตรฐาน GAP (หลักสูตรหลัก)

๓.๓ ฐานเรียนรู้ที่ ๓ การใช้เทคโนโลยีให้น้ำเพื่อการเกษตร (หลักสูตรเสริม)

๓.๔ ฐานเรียนรู้ที่ ๔ เศรษฐกิจพอเพียง (หลักสูตรบังคับ)

๓.๕ ฐานเรียนรู้ที่ ๕ โคกหนองนาโมเดลและการออกแบบพื้นที่ (หลักสูตรเสริม)

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๓.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๕..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑.๑ วิชาเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตผักสวนครัว

- ๔.๑.๒ การผลิตผักสวนครัวปลอดภัยมาตรฐาน GAP
- ๔.๑.๓ วิชาการวิเคราะห์ดินและการปรับปรุงบำรุงดิน
- ๔.๑.๔ วิชาการเลี้ยงปลาเบื้องต้น (ปลากินพืช)
- ๔.๑.๕ วิชาการเลี้ยงสัตว์เบื้องต้น (ไก่, เปาะ)
- ๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน๓..... หลักสูตร ประกอบด้วย
 - ๔.๒.๑ วิชาเศรษฐกิจพอเพียง
 - ๔.๒.๒ วิชาเกษตรทฤษฎีใหม่
 - ๔.๒.๓ วิชาเกษตรผสมผสาน
- ๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน๓..... หลักสูตร ประกอบด้วย
 - ๔.๓.๑ การใช้เทคโนโลยีให้น้ำเพื่อการเกษตร
 - ๔.๓.๒ โคกหนองนาโมเดลและการออกแบบพื้นที่
 - ๔.๓.๓ การแปรรูปผลผลิตเบื้องต้น
- ๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

การผลิตผักสวนครัวปลอดภัยมาตรฐาน GAP (หลักสูตรหลัก)

การผลิตพืชผักให้ปลอดภัย ต้องให้การใส่ใจดูแลอย่างใกล้ชิดตั้งแต่เริ่มปลูกจนถึงเก็บเกี่ยว ซึ่งอาจถูกรบกวนจากทั้งโรคและแมลงศัตรูพืชผักหลากหลายชนิด จึงทำให้เกษตรกรที่ปลูกผักจะต้องใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดแมลงฉีดพ่นในปริมาณที่มาก เพื่อให้ได้ผักที่สวยงามตามความต้องการของตลาด เมื่อผู้ซื้อนำมาบริโภคแล้ว อาจได้รับอันตรายจากสารพิษที่ตกค้างอยู่ในพืชผักนั้นได้

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

๕.๑ การประชุม ศพก.และแปลงใหญ่ ระดับอำเภอ มีการนำปัญหาในพื้นที่ ข้อเสนอแนะ จากที่ประชุม นำเสนอในการประชุมระดับจังหวัด

๕.๒ การนิเทศงานของระดับจังหวัดมีการนำเสนอปัญหาในพื้นที่ ข้อเสนอแนะ ให้คณะนิเทศทราบต่อไป

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

๖.๑ มีการแจ้ง ศพก. หลัก และ ศพก. เครือข่าย จัดทำการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. แผนราย ศพก.

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

มีความสนใจในการทำการเกษตรปลอดภัยและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นแนวทางการทำเกษตรที่ให้ความสำคัญกับการผลิตอาหารที่มีคุณภาพ ปลอดภัยต่อผู้บริโภคและเกษตรกร ควบคู่ไปกับการดูแลรักษา สภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำ เทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ปัญหาผลผลิตการเกษตรปนเปื้อนสารเคมีเป็นประเด็นสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้บริโภค เกษตรกร และสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดความสนใจการผลิตสินค้าเกษตรปลอดสารพิษ พร้อมทั้งนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มา ประยุกต์ใช้ในการทำการเกษตร

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรม การเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การจัดตั้งแปลงเรียนรู้ “การบริหารจัดการน้ำการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ”

การบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน เนื่องจากน้ำเป็น ทรัพยากรธรรมชาติที่จำเป็นต่อทุกชีวิตและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การบริหารจัดการน้ำที่ดีจะช่วยให้เราสามารถใช้น้ำอย่างคุ้มค่า ลดความเสี่ยงจากภัยแล้งและอุทกภัย และรักษาคุณภาพของแหล่งน้ำไว้ได้ในระยะยาว

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

การบริหารจัดการน้ำการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการทำการเกษตร อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ทรัพยากรน้ำมีจำกัด การจัดการน้ำที่ดีจะช่วยลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และ รักษาสิ่งแวดล้อมได้

๒.๑) การทำการให้น้ำ วางแผนช่วงเวลา ปริมาณ และความถี่ในการให้น้ำสำหรับพืชแต่ละชนิด อย่างชัดเจน

๒.๒) การเลือกวิธีการให้น้ำที่เหมาะสม เช่น การให้น้ำตามร่อง , ระบบน้ำหยด เป็นต้น

๒.๓) การจัดการระบบการให้น้ำ เช่น การติดตั้งและบำรุงรักษาระบบ , การควบคุมปริมาณน้ำ , การ นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการน้ำ , การตรวจสอบการทำงานของระบบ เป็นต้น

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

๓.๑) วางแผนและออกแบบ

๓.๒) กำหนดพื้นที่: กำหนดบริเวณที่ต้องการติดตั้งระบบสปริงเกอร์อย่างชัดเจน

๓.๓) เลือกหัวสปริงเกอร์: เลือกหัวสปริงเกอร์ให้เหมาะสมกับชนิดของพืชและพื้นที่ เช่น หัวสปริง เกอร์แบบหมุน, แบบฝอย, หรือแบบป้ออัพ

๓.๔) วางแผนการเดินท่อ: ออกแบบการเดินท่อหลักและท่อย่อยให้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด

๓.๕) คำนวณปริมาณน้ำ: คำนวณปริมาณน้ำที่ต้องการใช้ในการรดน้ำ เพื่อเลือกปั๊มน้ำและถังเก็บ น้ำที่เหมาะสม

รูปแปลงเรียนรู้

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ...ผักสวนครัว..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๒ งาน.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๒) พื้นที่ปลูกจำนวน.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๓) พื้นที่ปลูกจำนวน.....(ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑)ปลานิล..... จำนวน.....๑๐๐.....(หน่วย.....)

๒.๒) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑)แพะ..... จำนวน.....๒๐.....(ตัว)

๓.๒) จำนวน..... (ตัว)

๓.๓) จำนวน..... (ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑)ไวน์..... จำนวน.....๕๐.....ขวด...(หน่วย.....)

๔.๒) จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า.....๑.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑)ผักสวนครัว.....	เป็นเงิน.....๓,๐๐๐.....บาท/รอบการผลิต(เดือน)/๐.๕ ไร่
๑.๒)แพะ.....	เป็นเงิน.....๒,๐๐๐.....บาท/รอบการผลิต(เดือน)/ไร่
๑.๓)ไวน้หม่อน.....	เป็นเงิน.....๔๐๐.....บาท/รอบการผลิต(เดือน)/ไร่
๑.๔)	เป็นเงิน.....บาท/ไร่
๑.๕)	เป็นเงิน.....บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต ...๖๐,๐๐๐...บาท/ไร่	
รายได้ ...๑๓๐,๐๐๐..บาท/ไร่	

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ผักสวนครัว.....

เฉลี่ยรายได้วันละ.....๑๐๐.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ผักสวนครัว.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....๗๐๐.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ผักสวนครัว , แพะ.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....๕,๐๐๐.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ผักสวนครัว , ไวน้หม่อน , แพะ.....

เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๑๓๐,๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

๑) ประโยชน์ต่อตนเอง

- ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed Learning): ศูนย์เรียนรู้เป็นพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้แต่ละคนสามารถค้นคว้าหาความรู้ตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถของตนเอง ไม่ได้จำกัดอยู่แค่ในห้องเรียนหรือการรับฟังจากครูผู้สอนเพียงฝ่ายเดียว

- พัฒนาทักษะและความสามารถ ผู้เรียนจะได้พัฒนาทักษะหลากหลาย ทั้งทักษะทางวิชาการ (เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา) ทักษะชีวิต (เช่น การบริหารเวลา ความรับผิดชอบ) และทักษะเฉพาะด้านตามความสนใจ (เช่น ทักษะดิจิทัล งานฝีมือ เกษตรกรรม)

- เสริมสร้างความรู้และการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและน่าสนใจช่วยกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และปลูกฝังนิสัยการเรียนรู้ที่ไม่สิ้นสุด เพื่อปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน

- สร้างความมั่นใจในตนเอง เมื่อได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้ทดลอง และได้เรียนรู้จากประสบการณ์ จะช่วยให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในศักยภาพของตนเองมากขึ้น

- พัฒนาทักษะทางสังคม การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในศูนย์เรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นผู้เชี่ยวชาญ ผู้สอน หรือเพื่อนร่วมเรียน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และแนวคิด ซึ่งช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน

๒) ประโยชน์ต่อสังคม

- เป็นแหล่งรวมองค์ความรู้และภูมิปัญญา: ศูนย์เรียนรู้ทำหน้าที่รวบรวม จัดเก็บ และถ่ายทอดองค์ความรู้ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ทั่วไป ความรู้เฉพาะทาง หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญ ช่วยให้ความรู้เหล่านี้ไม่สูญหาย และถูกส่งต่อไปยังคนรุ่นหลัง

- ยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน การที่คนในชุมชนมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาและการพัฒนาทักษะ จะช่วยเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ สร้างรายได้ ลดค่าใช้จ่าย และแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ทำให้คุณภาพชีวิตโดยรวมของคนในชุมชนดีขึ้น

- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างเครือข่าย ศูนย์เรียนรู้เป็นพื้นที่ที่คนในชุมชนทุกเพศทุกวัยสามารถมารวมตัวกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำกิจกรรมร่วมกัน สร้างความสัมพันธ์ที่ดี และนำไปสู่การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาชุมชน

- สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Learning Community) เมื่อคนในชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้และมีการแลกเปลี่ยนความรู้กันอย่างต่อเนื่อง ชุมชนนั้นก็จะกลายเป็น "ชุมชนแห่งการเรียนรู้" ที่เข้มแข็งสามารถปรับตัวและพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน

- เป็นศูนย์กลางการพัฒนาท้องถิ่น ศูนย์เรียนรู้หลายแห่งมุ่งเน้นการพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น เช่น การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การส่งเสริมอาชีพตามภูมิปัญญาดั้งเดิม ซึ่งจะช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับท้องถิ่นได้

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

พัฒนาระบบการให้น้ำในแปลงผักสวนครัว ทำให้เกษตรกรในชุมชนมีความรู้ในการบริหารจัดการน้ำให้กับเกษตรกร และระบบ Smart Farm ไปใช้ในระบบการผลิตผักสวนครัว ลดต้นทุนการผลิตในเรื่องน้ำ และปัจจัยทางการเกษตรรวมถึงการวางแผนวิธีการใช้ระบบการให้น้ำอย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยผู้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้และถ่ายทอดต่อได้ ทำให้เกษตรกรสามารถใช้ทรัพยากรน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังช่วยเพิ่มผลผลิต โดยมี ๒ ส่วน

ส่วนที่ ๑ ระบบรดน้ำอัตโนมัติตามเวลาใช้สำหรับการรดน้ำต้นไม้หรือสวนขนาดเล็ก เหมาะสำหรับพื้นที่ไม่ใหญ่มากนัก โดยระบบจะมีอุปกรณ์ที่ใช้ในการตั้งเวลาเปิดปิดแบบอัตโนมัติเป็นวาล์วตั้งเวลา (Tap Timer) ที่ใช้พลังงานจากถ่าน ใช้ติดตั้งเข้ากับก๊อกน้ำทั่วไปที่มีลักษณะเป็นเกลียว สามารถหมุนวาล์วตั้งเวลาติดตั้งต่อเข้าไปได้เลย และต่อท่อพื่ออื่นที่สามารถเจาะต่อสปริงเกอร์รดน้ำ เพื่อติดตั้งรดน้ำตามที่ต้องการได้ การตั้งเวลาอาจจะตั้งได้ช่วงเวลาเดียวหรือหลายช่วงเวลาขึ้นกับราคาของตัว Timer ซึ่งจะมีราคาตั้งแต่หลักร้อย ถึง ๒-๓ พันบาท

ส่วนที่ ๒ ป้อนพลังงานแสงอาทิตย์ เป็นพลังงานหมุนเวียน (Renewable Energy) นำมาใช้งานได้อย่างไม่สิ้นสุด ปัจจุบันการนำพลังงานแสงอาทิตย์มาใช้ประโยชน์มีหลากหลายรูปแบบตามความต้องการ หนึ่งใน

อุปกรณ์เครื่องใช้ที่สามารถประยุกต์ใช้งานได้ นั่นก็คือ ปั๊มน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ ซึ่งเหมาะกับการใช้งานในพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลโดยไม่ต้องจ่ายค่าไฟฟ้า สามารถสรุปรายละเอียดของปั๊มน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ได้ดังนี้

ส่วนประกอบหลัก ๆ ของระบบปั๊มน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ ได้แก่

- แผงเซลล์แสงอาทิตย์ ทำหน้าที่แปลงพลังงานแสงอาทิตย์เป็นพลังงานไฟฟ้า
- แบตเตอรี่ ทำหน้าที่กักเก็บพลังงานไฟฟ้า
- เครื่องควบคุมการชาร์จและจ่ายไฟ ทำหน้าที่ควบคุมระดับแรงดันและกระแสเพื่อใช้ในการชาร์จไฟฟ้า
- ปั๊มน้ำ ทำหน้าที่ส่งน้ำจากจุดหนึ่งไปยังจุดที่ใช้งาน

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

เป็นพื้นที่ตัวอย่างโคกหนองนาโมเดล คือ การพัฒนาพื้นที่ทางการเกษตรโดยผสมผสานเกษตรทฤษฎีใหม่เข้ากับภูมิปัญญาพื้นบ้านของไทย โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น ๔ ส่วนหลักๆ ดังนี้

ปัจจุบัน โคกหนองนาโมเดล ได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐและภาคเอกชนอย่างกว้างขวาง มีเกษตรกรจำนวนมากที่หันมาปรับเปลี่ยนพื้นที่ทำการเกษตรให้เป็นโคกหนองนาโมเดล ซึ่งช่วยให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนและสร้างความมั่นคงให้กับชุมชน

- โคก หมายถึง พื้นที่บนเนินดินที่มีความสูงประมาณ ๑ เมตร ทำหน้าที่เป็นพื้นที่สำหรับปลูกพืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น และพืชผักต่างๆ
- หนอง หมายถึง พื้นที่สำหรับกักเก็บน้ำไว้ใช้ทำการเกษตรและอุปโภคบริโภค
- นา หมายถึง พื้นที่สำหรับปลูกข้าว
- ป่า หมายถึง พื้นที่สำหรับปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง ได้แก่ ไม้ใช้สอย ไม้กินได้ และไม้เศรษฐกิจ

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

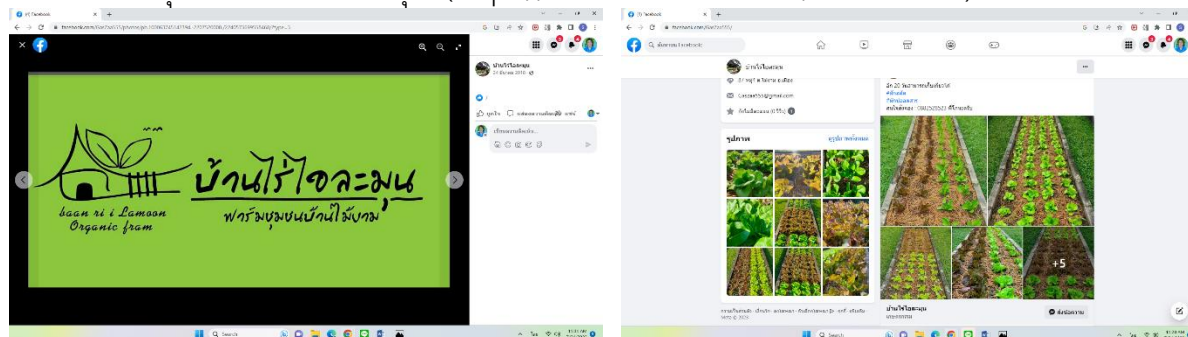
๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

- ๑) มีการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาไปสู่วิสาหกิจชุมชน เช่น วิสาหกิจศูนย์เรียนรู้การปลูกผักสวนครัว เป็นต้น
- ๒) เกษตรกรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมแบบเชิงเดี่ยวเป็นการทำการเกษตรแบบผสมผสาน ลดการใช้สารเคมี ซึ่งได้ปฏิบัติตามเงื่อนไข GAP และสามารถต่อยอดให้เป็นการเกษตรแบบวิถีเกษตรอินทรีย์
- ๓) เกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียงในตำบลไผ่ฉ่ำ จำนวน ๘ หมู่บ้านได้ใช้ศูนย์ เป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษา ดูงาน และจุดบริการด้านการเกษตรในพื้นที่

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษา ดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ศพก.เป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษา ดูงาน และจุดบริการด้านการเกษตร ให้เกษตรกรในพื้นที่ ภายใต้ชื่อ “บ้านไร่โอละมุน” เพจบ้านไร่โอละมุน (<https://www.facebook.com/GasZaa๕๕๕>)

รูป เพจบ้านไร่ไอละมุน (ศพก.หลัก ตำบลไม้งาม)

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหาคือ เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

บทบาทของศูนย์เรียนรู้ในการเป็นที่ปรึกษาปัญหาการเกษตร

๑) ศูนย์เรียนรู้มักจะมีบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านการเกษตร ไม่ว่าจะเป็นนักวิชาการเกษตร เกษตรกรต้นแบบ หรือผู้รู้ในชุมชน ที่สามารถให้คำแนะนำและปรึกษาปัญหาต่าง ๆ ได้โดยตรง

๒) ศูนย์ฯ มีข้อมูลที่หลากหลายเกี่ยวกับพืช สัตว์ ดิน น้ำ โรคพืช แมลงศัตรูพืช การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ไปจนถึงการตลาด เกษตรกรสามารถเข้ามาค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง หรือสอบถามจากผู้ดูแล

๓) หากปัญหาซับซ้อนเกินกว่าที่ศูนย์ฯ จะให้คำตอบได้ ศูนย์เรียนรู้สามารถทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงเกษตรกรกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร หรือมหาวิทยาลัย เพื่อให้ได้รับคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

บทบาทของศูนย์เรียนรู้ในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารการเกษตร

๑) ช่องทางการสื่อสารที่เข้าถึงง่าย ศูนย์ฯ เป็นจุดศูนย์รวมที่เกษตรกรคุ้นเคยและเข้าถึงได้ง่ายกว่าช่องทางอื่น ๆ เช่น อินเทอร์เน็ตหรือสื่อกระแสหลักบางประเภท ทำให้การประชาสัมพันธ์ข่าวสารทำได้อย่างทั่วถึง

๒) การถ่ายทอดความรู้แบบลงมือปฏิบัติ นอกจากข้อมูลตัวอักษรแล้ว ศูนย์เรียนรู้ยังสามารถจัดสาธิต จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ หรือจัดเวิร์กช็อป เพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้และเห็นผลจริง ซึ่งช่วยให้ข่าวสารหรือความรู้ใหม่ๆ ถูกนำไปประยุกต์ใช้ได้ง่ายขึ้น

๓) พื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกษตรกรสามารถมาพบปะ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และปัญหาที่พบเจอในการทำเกษตร รวมถึงรับฟังคำแนะนำจากผู้รู้และจากเพื่อนเกษตรกรด้วยกันเอง ข่าวสารจึงไม่ได้ไหลไปทางเดียว แต่เป็นการสนทนาที่ก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน

๔) เผยแพร่ข้อมูลตามบริบทท้องถิ่น ศูนย์เรียนรู้ในพื้นที่ย่อมเข้าใจสภาพแวดล้อม สภาพดินฟ้าอากาศ และพืชผลที่เหมาะสมกับท้องถิ่นนั้นๆ ดีที่สุด ทำให้การประชาสัมพันธ์ข่าวสารเป็นไปอย่างตรงจุดและเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรในพื้นที่อย่างแท้จริง

๕) เป็นจุดเชื่อมโยงกับหน่วยงานภายนอก ศูนย์เรียนรู้สามารถเป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงเกษตรกรกับหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา หรือภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อรับข่าวสาร นโยบาย หรือโครงการสนับสนุนต่างๆ ที่เป็นประโยชน์

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

การที่เกษตรกรจะนำความรู้ที่ได้รับจากศูนย์เรียนรู้หรือแหล่งอื่นๆ ไปปรับใช้จริงในการปฏิบัติไม่ใช่เรื่องง่ายเสมอไป จำเป็นต้องมีกระบวนการและกลยุทธ์ที่เหมาะสม เพื่อให้ความรู้เหล่านั้นกลายเป็น "การปฏิบัติ" ที่ยั่งยืนและเกิดผลจริง นี่คือนโยบายการขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร

๑) แปลงสาธิตและจุดเรียนรู้ จัดตั้งแปลงสาธิตในศูนย์เรียนรู้หรือในพื้นที่ของเกษตรกรต้นแบบ แสดงให้เห็นวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้องและผลลัพธ์ที่ได้จริง

๒) การอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ให้เกษตรกรได้ลงมือทำจริง เช่น การผสมปุ๋ยอินทรีย์ การทำน้ำหมักชีวภาพ, การตอนกิ่ง, การตรวจสอบโรคพืชด้วยตนเอง

๓) สื่อการเรียนรู้ที่เข้าถึงง่าย จัดทำคู่มือ, แผ่นพับ, อินโฟกราฟิก, คลิปวิดีโอสั้นๆ หรือสื่อโซเชียลมีเดียที่เข้าใจง่ายและเป็นภาษาท้องถิ่น

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

- ศูนย์ศพก.แหล่งนี้ มีส่วนร่วมกับหน่วยงานต่างๆ คือ
- เป็นจุดเรียนรู้ ของกรมส่งเสริมการเกษตร
- เป็นจุดเรียนรู้ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ล้านนาตาก
- เป็นจุดเรียนรู้ของหน่วยงานประมงจังหวัด
- เป็นจุดเรียนรู้โคก หนอง นา โมเดล ของหน่วยงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองตาก

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

มีบทบาทและหน้าที่สำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนและบริหารจัดการศูนย์ฯ ให้บรรลุวัตถุประสงค์และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน

- ตรวจสอบและติดตามการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่และคณะทำงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ และให้คำแนะนำแก้ไขปัญหาดังกล่าว
- นำเสนอผลการดำเนินงาน ปัญหา และข้อเสนอแนะต่อที่ประชุม หรือต่อผู้มีอำนาจตัดสินใจ เพื่อให้ศูนย์ฯ ได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง
- ให้คำแนะนำและปรึกษาปัญหาดังกล่าว แก่สมาชิก เกษตรกร หรือคนในชุมชนที่มาขอความช่วยเหลือ (ในกรณีที่ประธานมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน)

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน ความภาคภูมิใจของการเป็นศูนย์เรียนรู้ไม่ได้อยู่ที่สิ่งปลูกสร้างหรือจำนวนผู้เข้าชม แต่เป็นการได้เห็นผลกระทบเชิงบวกที่ยั่งยืน ที่ได้สร้างให้กับผู้คนและสังคม การได้เห็นผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ พัฒนาทักษะ และนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันหรือการประกอบอาชีพ ถือเป็นความภาคภูมิใจสูงสุด เมื่อเห็นคนหนึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองได้ดีขึ้น มีชีวิตที่ดีขึ้น นั่นคือผลตอบแทนที่ประเมินค่าไม่ได้

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

เป็นผู้ใหญ่บ้านเป็นตำแหน่งฝ่ายปกครองท้องที่ ระดับหมู่บ้าน สังกัดกระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของหมู่บ้าน ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้าน พัฒนาหมู่บ้านให้เจริญก้าวหน้า และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการติดต่อราชการ ปัจจุบัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาหมู่บ้านในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยผู้ใหญ่บ้านที่มีความรู้ความสามารถและเป็นที่ยอมรับของราษฎร ย่อมสามารถช่วยให้หมู่บ้านมีความเจริญก้าวหน้าและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

การสร้างและส่งเสริมศูนย์เรียนรู้เป็นการลงทุนที่มีคุณค่ามหาศาล ทั้งในแง่ของการพัฒนาศักยภาพของบุคคลและการสร้างความเข้มแข็ง ความยั่งยืนให้กับสังคมโดยรวม

๔. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

คติประจำใจ "ขยัน มีวินัย มั่นเรียนรู้" สามารถนำไปสู่เป้าหมาย

ขยัน: ความขยันเป็นเหมือนเครื่องยนต์ที่ขับเคลื่อนงานไปข้างหน้า เมื่อคุณมีความขยัน คุณจะกระตือรือร้นที่จะลงมือทำ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค และพร้อมที่จะทุ่มเทแรงกายแรงใจให้กับงานอย่างเต็มที่ ความขยันยังนำไปสู่การพัฒนาทักษะและความเชี่ยวชาญที่มากขึ้นจากการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ

มีวินัย: วินัยคือกรอบและแนวทางที่ช่วยให้คุณทำงานได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ การมีวินัยในการทำงานหมายถึงการจัดลำดับความสำคัญของงาน การบริหารจัดการเวลา การปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ และการทำงานอย่างต่อเนื่องจนบรรลุเป้าหมาย วินัยยังช่วยลดความผิดพลาดและเพิ่มความน่าเชื่อถือในการทำงาน

มุ่งมั่นเรียนรู้: โลกของการทำงานมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การเป็นคนที่มีมุ่งมั่นเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง คุณจะเปิดรับความรู้ใหม่ ๆ ทักษะใหม่ ๆ และวิธีการทำงานที่ดียิ่งขึ้น การเรียนรู้อาจมาจากการอ่าน การอบรม การแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนร่วมงาน หรือแม้แต่การเรียนรู้จากความผิดพลาด การพัฒนาตัวเองอยู่เสมอจะทำให้คุณก้าวทันโลกและสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างราบรื่น

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

- ๑) นายสุริยา เจียรภักดีสมบัติ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
- ๒) นายวิวัฒน์ สังวาลย์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

- Mind Mapping , การสัมภาษณ์เชิงลึก , คำถามปลายเปิด

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

- ช่วงเวลาถอดบทเรียน เจ้าหน้าที่จังหวัดและอำเภอไม่ตรงกัน

***หมายเหตุ ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

รูปประกอบ อื่นๆ

